

Latvijas Republika

TALSU NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009113532

Kareivju iela 7, Talsi, Talsu nov., LV-3201, tālr. 63232110, e-pasts pasts@talsi.lv

Talsos

Paskaidrojuma raksts

Talsu novada pašvaldības domes 2026. gada 30. aprīļa
saistošajiem noteikumiem Nr. 9

“Par sociālajiem pakalpojumiem”

1. Mērķis un nepieciešamības pamatojumu, tostarp raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi

1.1. Saistošo noteikumu izdošanas mērķis – ko pašvaldība vēlas sasniegt ar saistošajiem noteikumiem, kādi būs ieguvumi

1.1.1. Saistošo noteikumu izdošanas mērķis ir nodrošināt pašvaldības normatīvā akta atbilstību hierarhiski augstākiem normatīvajiem aktiem. Noteikumi izstrādāti, lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu piešķiršanu un juridiski pamatotu izdošanas pilnvarojumu, tādējādi novēršot interpretācijas riskus un nodrošinot korektu tiesību normu piemērošanu.

1.1.2. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk - Likums) 6. panta 3. punktu, klientam ir tiesības pieprasīt un saņemt šajā likumā minētos sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību, savukārt, 9. panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarētā personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.

Talsu novada domes 2021. gada 30. septembra saistošajos noteikumos Nr. 11 “Par sociālajiem pakalpojumiem” (turpmāk – Saistošie noteikumi) netika noteikta kārtība kādā persona var saņemt “Atelpas brīža”, grupu mājas (dzīvokļa), sociālā mentora un specializētas darbnīcas pakalpojumu, ja tādi tai būtu nepieciešami, kā arī ir konstatēts, ka ir nepieciešami papildus precizējumi ņemot vērā augstāk stāvošu normatīvo aktu izmaiņas. Ņemot vērā minēto, Saistošo noteikumu izmaiņas paredz būtiskas izmaiņas, līdz ar to tiek izdoti jauni saistošie noteikumi.

1.2. Problēmas raksturojums, kuras risināšanai nepieciešami saistošie noteikumi

Ņemot vērā, ka ar 2026. gadu pašvaldībām ir noteikts minimālo sociālo pakalpojumu grozs, kas jānodrošina iedzīvotājiem pamatojoties uz Likuma 9. panta pirmās prim daļu, kas nosaka, ka pašvaldībai ir pienākums nodrošināt noteiktus sociālos pakalpojumus (t.sk. “Atelpas brīža”, grupu mājas (dzīvokļa), sociālā mentora un specializētas darbnīcas)

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

pakalpojumu noteiktām personu grupām, nepieciešami saistošie noteikumi, lai noteiktu kārtību, kādā ir pieprasāmi sociālie pakalpojumi Talsu novadā, līdz ar to tiek izstrādāti jauni saistošie noteikumi, kuros noteikts korekts pakalpojuma pieprasīšanas un saņemšanas process, lai nodrošinātu sociālo pakalpojuma pieejamību saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu.

1.3. Pastāvošais tiesiskais regulējums, tā būtības skaidrojums un pastāvošā tiesiskā regulējuma nepilnību raksturojums

Saistošajos noteikumos nav ietverta kārtība, kādā pašvaldība no 2026. gada izpildītu Likuma 9. panta pirmās prim daļas nosacījumus, kas attiecināms uz minimālā sociālo pakalpojuma groza nodrošināšanu Pašvaldībā. Papildus esošā regulējumā ir spēkā esoši punkti, kas nav piemērojami, kā arī ir nepilnības, kas nepieciešams precizēt spēkā esošajos punktos. Norādāms, ka Saistošajos noteikumos veiktās izmaiņas ir būtiskas, kas ir par pamatu jaunu saistošo noteikumu izstrādei.

1.4. Ja norādītās problēmas risināšanai nav tiesiskā regulējuma, tad skaidro, kādas sekas rada tiesiskā regulējuma neesamība

Tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā netiek ievērotas un izpildītas Likuma 9. panta pirmās prim daļas nosacījumi par sociālo pakalpojuma pieejamību Pašvaldībā.

1.5. Ja paredzēta administratīvā atbildība par saistošo noteikumu pārkāpšanu, pamato tās noteikšanas nepieciešamību un tvērumu, iekļaujot vismaz šādu kritēriju izvērtējumu:

1.5.1. Nodarījuma (problēmsituācijas), par kuru paredz administratīvo atbildību, aktualitāte

Nav attiecināms.

1.5.2. Nodarījuma attiecināmība uz publiski tiesiskajām attiecībām

Nav attiecināms.

1.5.3. Nodarījuma bīstamība un sabiedriskais kaitīgums, sekas – pamatots sabiedrības interešu aizskārums

Nav attiecināms.

1.5.4. Administratīvā akta prioritātes principa ievērošanas iespējas;

Nav attiecināms.

1.5.5. Paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva elementi – darbība vai bezdarbība, par kuru paredzēta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

1.5.6. Korespondējošās tiesību normas – saistošo noteikumu vienības, par kurās esošā regulējuma neīstenošanu ir noteikta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

1.5.7. Vai un ar kādiem administratīvā pārkāpuma procesā esošajiem līdzekļiem būs iespējams problēmsituācijas konstatēt un izmeklēt, kā arī pierādīt personas vainu nodarījumā

Nav attiecināms.

1.5.8. Soda veida un apmēra izvēles pamatojums

Nav attiecināms.

1.5.9. Administratīvā soda efektivitāte nodarījumu skaita samazināšanā, seku novēršanā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā sabiedrības interesēs;

Nav attiecināms.

1.5.10. Soda piemērotāja – kompetentās iestādes, kura piemēros sodus, – izvēles apsvērumi

Nav attiecināms.

1.5.11. Saistošo noteikumu izvērtējums citu normatīvo aktu, kas nosaka administratīvo vai kriminālatbildību attiecīgajā jomā, kontekstā

Nav attiecināms.

1.6. Iespējamo alternatīvu, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi, raksturojums, to ieviešanas trūkumi un priekšrocības

Alternatīvas iespējas nepastāv. Tiesiskā regulējuma neesamība var radīt ierobežojumus noteikto sociālo pakalpojuma pieprasīšanas, piešķiršanas un saņemšanas procesos. Spēkā esošais normatīvo aktu regulējums nenosaka skaidrus kritērijus sociālo pakalpojuma piešķiršanai. Normatīvais regulējums definē pakalpojuma pieprasīšanas, novērtēšanas, piešķiršanas, atteikuma nosacījumus.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus

2.1. Saistošo noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus:

2.1.1. Samazina vai palielina ieņēmumu daļu

Nav attiecināms.

2.1.2. Samazina vai palielina izdevumu daļu

2026. gada budžetā pašvaldības finansētajiem vai daļēji finansētajiem sociālajiem un sociālā atbalsta pakalpojumiem paredzēti 2 095 048 *euro*, t.sk. ilgstošai un īslaicīgai sociālajai aprūpei un/vai sociālā rehabilitācija institūcijā pilngadīgām personām – 1 480 431 *euro*, dienas aprūpes centra pakalpojumi 232 400 *euro*, citiem sociālajiem un sociālā

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

atbalsta pakalpojumiem – 382 217 *euro*. Ievērojot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9. panta (1³) daļu, Saistošajos noteikumos paredzētie sociālie un sociālā atbalsta pakalpojumi tiks nodrošināti atbilstoši sociālā dienesta budžetā paredzētajam apjomam.

Nav plānots samazināt finansējumu citām pozīcijām, lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu piešķiršanu Talsu novada administratīvajā teritorijā.

2.2. Informācija par nepieciešamajiem resursiem sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu, esošo institūciju kompetences paplašināšanu, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi (saistībā ar 5., 6. sadaļu)

Saistošie noteikumi neparedz jaunas institūcijas vai darba vietas izveidošanu, institūcijas kompetences paplašināšanu.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci (aktuālā situāciju, prognozes tirgū un atbilstība brīvai un godīgai konkurencei)

3.1. Sociālā ietekme – ietekme uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, kā arī ietekme uz konkrētām sabiedrības grupām, tai skaitā sociālās atstumtības riskam pakļautajām sabiedrības grupām, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām, uz dzimumu līdztiesību

Sociālā ietekme ir pozitīva. Nodrošinās iespēju saņemt sociālos pakalpojumu atbilstoši individuālajām vajadzībām, radot pozitīvu ietekmi gan pakalpojuma saņēmēja, gan ģimenes locekļu labbūtnību.

3.2. Ietekme uz vidi – ar saistošo noteikumu īstenošanu izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemes dzīles, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, kultūras un dabas mantojumu, iespējamā pakļautība avārijai vai katastrofu riskiem un visu minēto jomu mijiedarbība

Nav attiecināms.

3.3. Ietekme uz iedzīvotāju veselību, iekļaujot informāciju par to, vai saistošie noteikumi:

3.3.1. Ietekmēs (piemēram, uzlabos, atjaunos, pasliktinās) vai neietekmēs cilvēku veselību

Nav attiecināms.

3.3.2. Nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas veselības jomā

Nav attiecināms.

3.3.3. Radīs jaunas tiesības vai uzliks jaunus pienākumus veselības jomā

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Neietekmē.

3.4. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, norādot:

3.4.1. Vai ar saistošajiem noteikumiem tiks veicinātas uzņēmējdarbības aktivitātes, jaunu uzņēmumu veidošanās un esošo uzņēmumu attīstība un izaugsme, kā arī paaugstināta to konkurētspēja

Neietekmē.

3.4.2. Kuri uzņēmēji ir saistošo noteikumu tiesiskā regulējuma mērķgrupa un vai tiesiskais regulējums radīs mērķgrupai jaunas tiesības, uzliks jaunus pienākumus vai nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas, veicinās tiesību realizēšanu, uzlabos pakalpojumu pieejamību u.c.

Neietekmē.

3.5. Ietekme uz konkurenci – iekļauj aktuālās situācijas aprakstu, situāciju un prognozes tirgū (attiecībā uz saistīto pakalpojumu vai preču pieejamību), paredzēto pasākumu atbilstības izvērtējumu brīvai un godīgai konkurencei

Ietekme uz konkurenci nav paredzēta.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām

4.1. Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā

- 4.1.1. Administrēšanu turpinās nodrošināt Talsu novada Sociālais dienests;
- 4.1.2. Talsu novada Sociālais dienests ir atbildīgs par saistošo noteikumu izpildes ievērošanu;
- 4.1.3. Saistošo noteikumu izpildi attiecībā uz privātpersonu iesnieguma izskatīšanu veic Talsu novada Sociālais dienests;
- 4.1.4. Saistošie noteikumi neskar administratīvās procedūras un nemaina privātpersonām veicamās darbības līdzšinējo kārtību.

4.2. Galvenie procedūras posmi un privātpersonām veicamās darbības, ko paredz saistošo noteikumu projekts, tai skaitā akcentē, kā piedāvātais regulējums maina līdzšinējo kārtību;

Personai vai tās likumiskajam pārstāvim, pieprasot sociālos pakalpojumus ir jāiesniedz iesniegums Talsu novada Sociālajam dienestam vai jaunajos saistošajos noteikumos noteiktiem sociālajiem pakalpojumiem iesniegums iesniedzams pie pakalpojuma sniedzēja (patversmes un krīžu centra pakalpojuma sniedzējiem) par pakalpojuma pieprasīšanu.

4.3. Paredzētās administratīvo procedūru izmaksas:

4.3.1. Saimnieciskās darbības veicējiem

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Neietekmē

4.3.2. Fiziskajām personām

Neietekmē

4.3.3. Nevalstiskā sektora organizācijām

Neietekmē

4.3.4. Budžeta finansētām institūcijām

Neietekmē

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem

5.1. Pašvaldību funkcijas, kuru izpildei tiek izstrādāti šie saistošie noteikumi

Jauni saistošie noteikumi nodrošina sociālo pakalpojuma pieejamību mērķgrupas pārstāvjiem, kas nodrošina to vienlīdzīgas iespējas uz sociālo pakalpojumu pieejamību, atbilstoši viņu individuālajām vajadzībām. Sociālo pakalpojumu pieejamība veicina Talsu novada administratīvās teritorijas sociālās vides uzlabošanos.

5.2. Pašvaldības cilvēkresursi, kas tiks iesaistīti saistošo noteikumu īstenošanā (tostarp, vai tiks uzlikti jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem, veidotas jaunas darba vietas u.tml.).

Jaunas darba vietas netiek veidotas, Talsu novada Sociālā dienesta sociālā darba speciālists nodrošinās izvērtēšanu un piešķiršanas/atteikšanas procesus.

6. Izpildes nodrošināšana

6.1. Saistošo noteikumu izpildē iesaistītās institūcijas, tai skaitā, vai paredzēta jaunu institūciju izveide, esošo likvidācija vai reorganizācija

Jaunu saistošo noteikumu izpildē Talsu novada Sociālais dienests veiks funkcijas, kas saistītas ar sociālo pakalpojuma novērtēšanu, piešķiršanu un atteikšanu, Juridiskās, iepirkumu un kapitālsabiedrību uzraudzības departaments, atbalsts lēmuma sagatavošanā un līgumu saskaņošanā, Talsu novada pašvaldības Centrālās pārvaldes Finanšu un grāmatvedības departaments veiks nepieciešamās darbības, kas attiecināms, lai veiktu aprēķinu saistībā ar sociālo pakalpojumu izmaksām. Nav nepieciešama jaunu institūciju izveide, vai esošo likvidācija vai reorganizācija.

6.2. Izpildes nodrošināšanai nepieciešamie resursi un to pamatotība (nedublējot 2.sadaļā norādīto)

Skatīt 2.sadaļu

7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

7.1. Vai saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai

Saistošie noteikumi nodrošinās vienotu un saprotamu pieeju sociālajiem pakalpojumiem noteiktām mērķgrupām. Noteikta sociālo pakalpojuma piešķiršanas, atteikšanas, izbeigšanas un pārtraukšanas nosacījumus un kārtību.

7.2. Samērīguma tests

7.2.1. Vai pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai

Jā.

7.2.2. Vai nav saudzējošāku līdzekļu leģitīmā mērķa sasniegšanai

Nē.

7.2.3. Vai pašvaldības rīcība ir atbilstoša

Jā.

8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām, tostarp norādot Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā minēto informāciju

8.1. Sabiedrības pārstāvji (tostarp biedrības, nodibinājumi, apvienības u.tml.), ar kuriem notikušas konsultācijas saistošo noteikumu izstrādes procesā

8.2. Izmantotais sabiedrības līdzdalības veids (lai atspoguļotu, kā pašvaldības ir centusies sasniegt mērķgrupu, kā arī noskaidrot pēc iespējas plašākas sabiedrības viedokli)

Saistošo noteikumu un paskaidrojuma raksta projekts no 2026. gada 14. aprīļa līdz 2026. gada 28. aprīlim publicēts Talsu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.talsi.lv, sabiedrības viedokļa noskaidrošanai.

8.3. Sabiedrības pārstāvju izteiktie priekšlikumi un iebildumi, norādot, kuri no tiem ņemti vērā

8.3.1. Tiek ierosināts 8. punktā vārdu savienojumu “dod atļauju” aizvietot ar vārdu savienojumu “tiek informēts”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.3.2. Tiek ierosināts 12. punktā vārdu savienojumu “domes lēmumu” aizvietot ar vārdu savienojumu “Pašvaldībā noteikto samaksas kārtību”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.3.3. Tiek ierosināts 16.,17.,18., 19.,20.,21.,22.,23.,24.,25., punktos vārds “klients” rakstīt ar lielo burtu “Klients”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.3.4. Tiek ierosināts 24. punktā vārdu “kārtējā” aizvietot ar vārdu “kalendārā”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.3.5. Tiek ierosināts 24. punktu papildināt ar skaidrojumu, par patversmes pakalpojuma saņemšanu pēc noteikta perioda. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.3.6. Tiek ierosināts svītrot 28. punktu, kurā noteikti Daudzfunkcionālā sociālā pakalpojuma centra uzdevumi. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

- 8.3.7. Tiek ierosināts izteikt 28. punktu jaunā redakcijā, nosakot, kas veic pakalpojuma apmaksu. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.8. Tiek ierosināts 31.2. apakšpunktā iekļaut norādi uz Ministru kabineta noteikumiem, saskaņā ar kuriem izvērtē Dienas centra pakalpojuma apmaksu. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.9. Tiek ierosināts 33. punktā vārdu savienojumu “domes lēmumu” aizvietot ar vārdu savienojumu “Pašvaldībā noteikto samaksas kārtību”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.10. Tiek ierosināts 36.1. apakšpunktā skaitli “480” aizvietot skaitli “1000”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.11. Tiek ierosināts 36.2. apakšpunktā skaitli “400” aizvietot skaitli “920”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.12. Tiek ierosināts 36.4. apakšpunktā vārdu “līdz” aizvietot ar vārdu savienojumu “turp un atpakaļ”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.13. Tiek ierosināts 36.1. apakšpunktā vārdu “klients” aizvietot ar vārdu “persona”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.14. Tiek ierosināts 45. punktā vārdu savienojumu “domes lēmumu” aizvietot ar vārdu savienojumu “Pašvaldībā noteikto samaksas kārtību”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.15. Tiek ierosināts 49. punktā iekļaut norādi uz Ministru kabineta noteikumiem, saskaņā ar kuriem izvērtē ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma apmaksu pilngadīgām personām. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.16. Tiek ierosināts 52. punktā iekļaut norādi uz Ministru kabineta noteikumiem, saskaņā ar kuriem izvērtē, īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma apmaksu pilngadīgām personām. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.17. Tiek ierosināts 64. punktā vārdu savienojumu “Juridiska persona” aizvietot ar vārdu savienojumu “Pakalpojuma sniedzējs”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.18. Tiek ierosināts izteikt 65. punktu papildināt, norādot, kas finansē Nodarbības bērnu attīstībai apmaksu. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.19. Papildināt saistošos noteikumus ar punktu, kas nosaka specializētās darbnīcas pakalpojuma apmaksu. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.20. Tiek ierosināts 98.2. apakšpunktā vārdu “patstāvīgā” aizvietot ar vārdu “deklarētā”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).
- 8.3.21. Tiek ierosināts 100. punktā vārdu “Iestādes” aizvietot ar vārdu savienojumu “Sociālā dienesta”. (Izvērtēts – grozījumi veikti).

8.4. Par saistošo noteikumu projektu saņemtie viedokļi pēc saistošo noteikumu projekta publicēšanas sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, to apkopojums un izvērtējums (iesniedzēji, vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums)

8.5. No institūcijām saņemtie viedokļi un atzinumi, to apkopojums un izvērtējums (vēra ņemtie viedokļi, vēra neņemtie viedokļi, pamatojums) – gan tādi, kas saņemti, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktu pienākumu, gan lūgti pēc pašvaldības iniciatīvas, gan sniegti pēc institūcijas iniciatīvas

8.6. Informācija par cita veida saziņu un konsultācijām, ja tādas bijušas

Domes priekšsēdētājs

A. Bērziņš